

Matematik Öğretimi I

- 8. Konu:
- Toplama ve çıkarma işlemlerinin öğretimi

- Dört işlem birinci sınıfta sezgisel kazanılır, üst sınıflarda basamak kavramına dayalı olarak yazılı işlemler ağırlık kazanır.

Toplama İşlemi

- Birinci sınıfta öğrencilere sayılar tanıtılırken beraberinde işlemler de öğrencilere tanıtılmaktadır.
- Böylece toplama ve çıkarma işlemlerinin anlamları bu yolla öğrencilere kavratılmaya başlanır.

Toplama
ifadeleri

Ve

Daha

Toplam

Arttı

Eklendi

Çoğaldı

Birikti

Çıkarma
ifadeleri

Eksildi

Azaldı

Çıktı

Kayboldu

Yenildi

Gitti

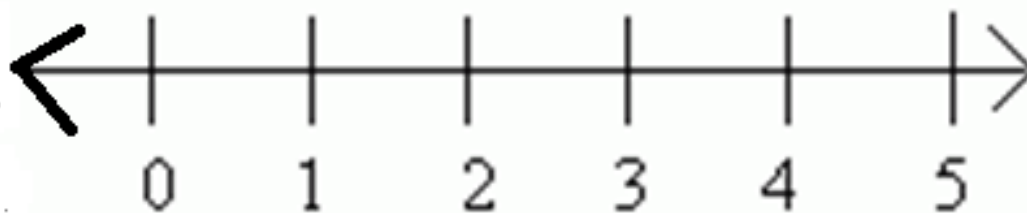
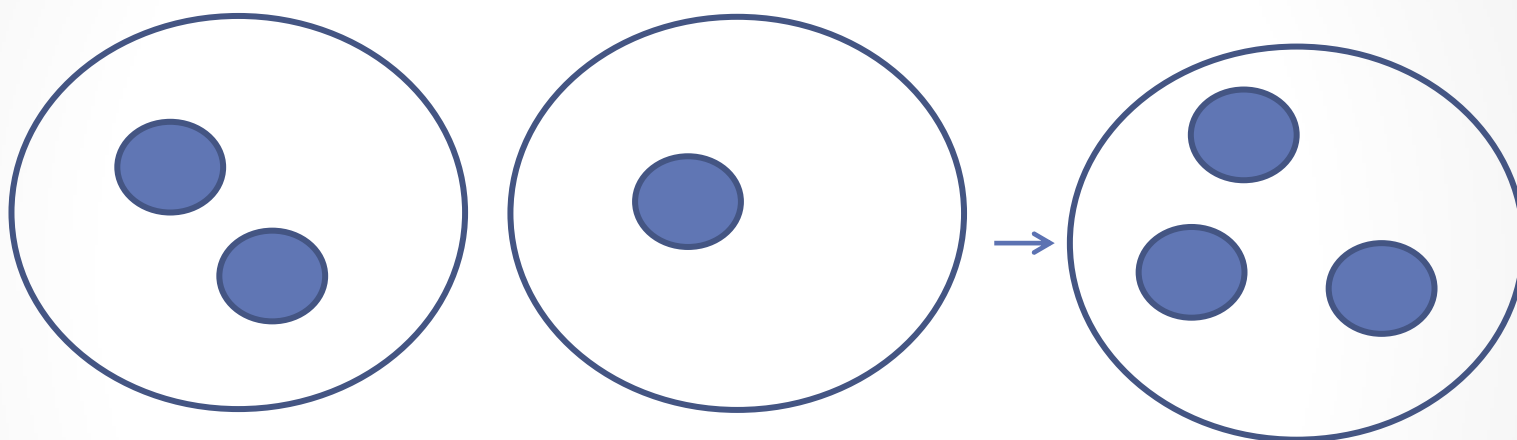
Toplama işlemi öğretilirken somuttan soyuta olan şu sıra takip edilir:

1. Gerçek nesneler

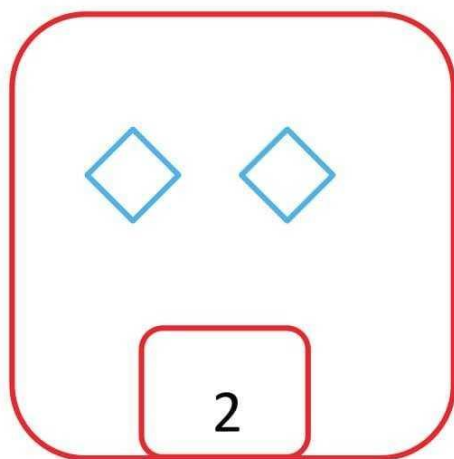
2. Resimler

3. Sayı doğrusu

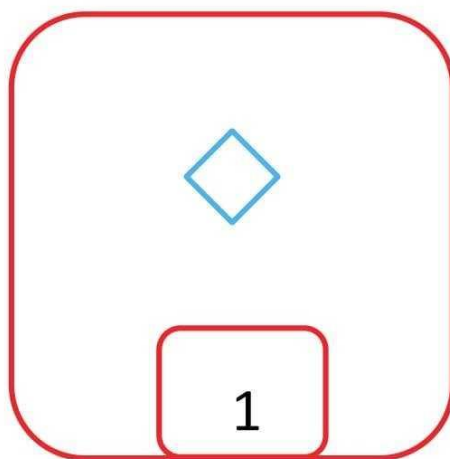
4. Matematik sembolleri

+

=

Toplama stratejilerinin geliştirilmesi

- $9+8=?$

1. $10+8-1=17$

2. $9+9-1=17$

3. $8+8+1=17$

4. $5+5=10, 4+3=7, 10+7=17$

Abaküs üzerinde gösterilmeli, öğrencilerin bu stratejileri kazanmaları zihinsel işlem yapmada, sayı hissinin geliştirilmesinde, işlemlerde akıcılık kazanmalarını sağlayacaktır.

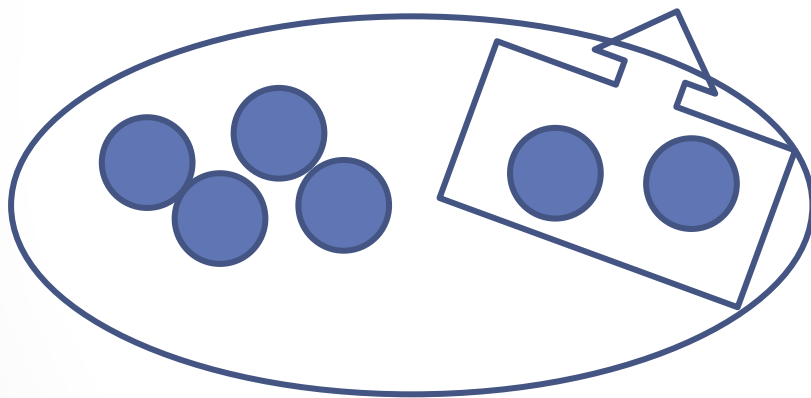
- 10'un üzerine ritmik sayma işlemlerinde 3'ün üzerine 10'ar, 14'ün üzerine onar ritmik sayma öğrencilerin toplama yaparken 10 ile ilişkilendirme yapmalarına olanak sağlar.
- Örneğin; $14 + 12 = ?$
 $14 + 10 = 24$
- $24 + 2 = 26$

Çıkarma işlemi

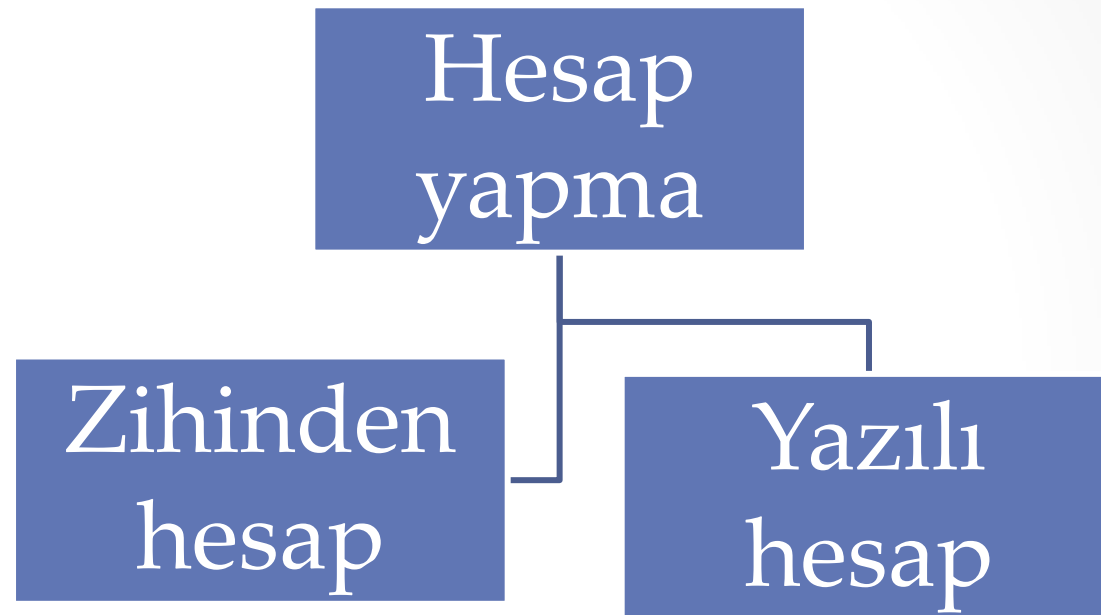
1. Gerçek
nesneler

2. Resimler

3. Matematik
sembolleri

$$6 - 2 = 4$$

Zihinden hesap **tahmini işlem yapma** becerilerini gerektirir.
Yapılan hesabın doğruluğunun kontrol edilmesini sağlar.

- Zihinden toplamamanın öğretiminde, temel toplamlarda serilik kazanmak önemlidir.
- Örneğin, $1+1$, $2+3$, $9+9$, vb.
- Bu becerinin kazanılmasında toplama tablosu etkilidir.

Toplama tablosu

+	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

Çok basamaklı sayılarda toplama ve çıkarma öğretimi

şu sırayla gerçekleştirilir:

1

- Gerçek nesnelerle

2

- Gruplanmış sayılarla (çözümlemiş sayılar)

3

- Basamak tablosunda

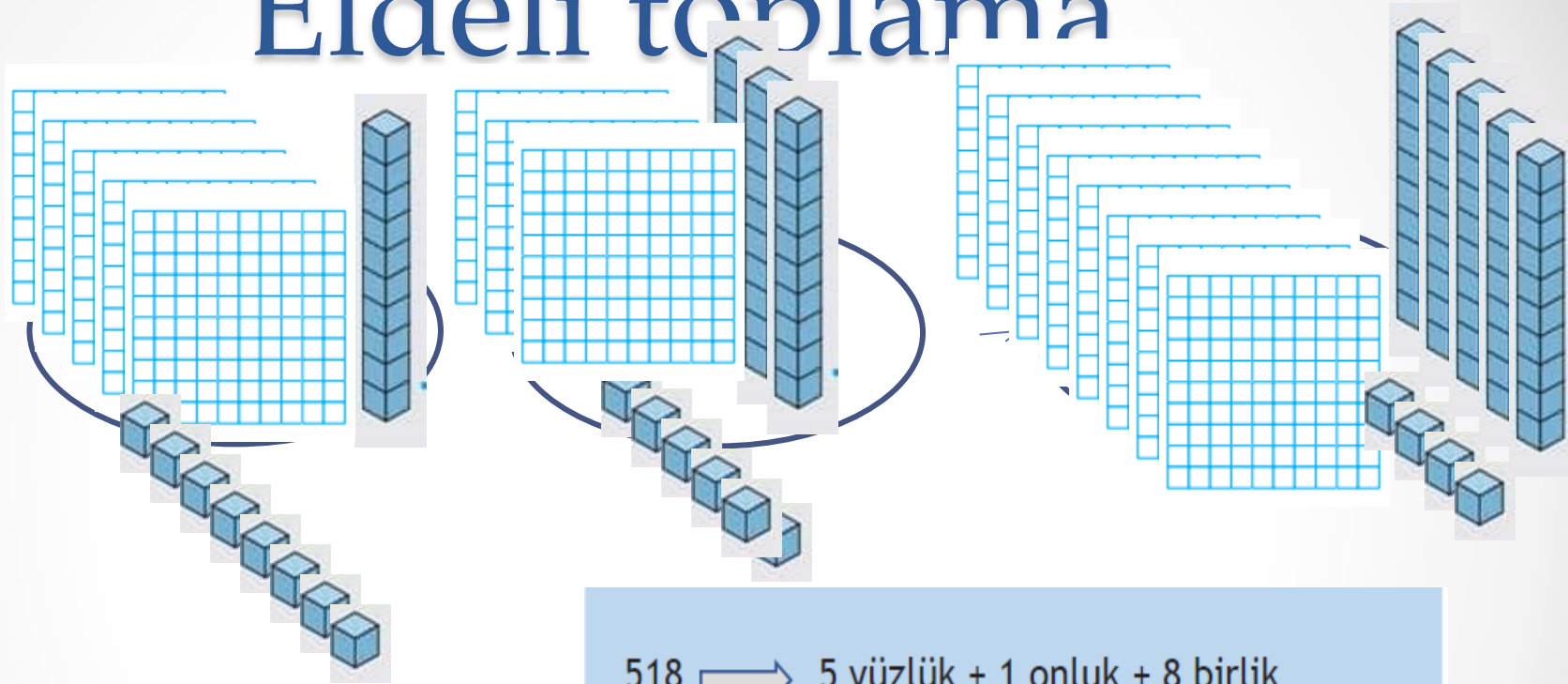
4

- Kısa çıkarma

- Toplamada eldesiz ve eldeli işlemler sırasıyla,
- Çıkarmada onluk bozmadan ve onluk bozarak çıkarma öğretilmelidir.

Eldeli toplama

- 1

- 2. gruplanmış sayılar

518 $\Rightarrow$ 5 yüzlük + 1 onluk + 8 birlik

336 $\Rightarrow$ 3 yüzlük + 3 onluk + 6 birlik

+

8 yüzlük + 4 onluk + 14 birlik

8 yüzlük + 5 onluk + 4 birlik

- 3.

	Yüzler B.	Onlar B.	Birler B.
	5	1 ¹	8
+	3	3	6
	8	5	14 (10+4) 4

- 4.
- $$\begin{array}{r}
 1 \\
 518 \\
 + 336 \\
 \hline
 854
 \end{array}$$

Eldeli toplama

- İkinci sınıfta eldeli toplama öğretilirken toplanan sayılardan elde edilen onluğun «elde»yi oluşturduğu ve bir üst basamağa eklendiği ifade edilmelidir.

Onluk bozmayı gerektirmeyen işlemlerde çıkarma

- Çıkarma işleminde önce onluk bozmayı gerektirmeyen tek ve çift basamaklı sayılarda çıkarma öğretilir. Daha sonra onluk bozmayı gerektiren işlemlere geçilir.

Onluk bozarak çıkarma

- Öğrenci eksilen sayının basamağından çıkan sayıyı çıkaramayacağını bu nedenle yan basamaktan (yan komşudan) bir onluk alması gerektiğini kavramalıdır.

Sayı doğrusunda toplama ve çıkarma

